

Obsah

Kvalifikovaný pohled na ekonomii českýma očima	IX
Předmluva autora ke třetímu vydání	XI
1. Člověk ekonomický a tržní systém	1
1.1 Je ekonomie exaktní věda?	1
1.2 Ekonomie – věda politická	2
1.3 Svoboda volby a lidské motivace	4
1.4 Spontánně vzniklé a člověkem zkonstruované systémy	6
1.5 Vlastní zájem a společenský zájem	7
1.6 Úloha cen – informace, motivace, alokace	9
1.7 Pravidla tržního systému	12
1.8 Sankce tržní konkurence	13
1.9 Ekonomický koloběh	14
1.10 Racionální chování, člověk ekonomický a efektivní alokace	16
Shrnutí	21
Klíčové pojmy	21
2. Chování spotřebitele: užitečnost a poptávka	22
2.1 Celkový užitek a mezní užitek	22
2.2 Spotřebitelův přebytek	25
2.3 Obětovaná příležitost a vyrovnávání mezních užiteků	27
2.4 Poptávka	29
2.5 Zákon klesající poptávky – důchodový a substituční efekt	31
2.6 Poptávka v krátkém a v dlouhém období	34
2.7 Elasticita poptávky	36
2.8 Změny poptávky	37
2.9 Tržní poptávka a poptávka po statku jednoho prodávajícího	39
Shrnutí	42
Klíčové pojmy	43
Otázky a příklady	43

Dodatek: Indiferenční křivky	45
Shrnutí dodatku	51
Klíčové pojmy dodatku	52
Otázky a příklady k dodatku	52
3. Chování výrobce: náklady a nabídka	53
3.1 Utopené náklady	53
3.2 Náklady přiležitosti	55
3.3 Ekonomické náklady a ekonomický zisk	56
3.4 Změna nákladů	59
3.5 Zastavení činnosti	60
3.6 Odchod z trhu	62
3.7 Produkční funkce a nákladová funkce firmy	63
3.8 Optimální objem produkce (rovnováha firmy)	69
3.9 Nabídka firmy v krátkém období	71
3.10 Nabídka firmy v dlouhém období – dlouhodobá rovnováha firmy	74
3.11 Změny nabídky	76
3.12 Tržní nabídka	79
Shrnutí	82
Klíčové pojmy	83
Otázky a příklady	83
4. Tržní rovnováha a efektivnost	87
4.1 Tržní rovnováha a její dosahování	87
4.2 Efektivnost tržní rovnováhy	92
4.3 Změny rovnováhy	93
4.4 Arbitráž a zákon jediné ceny	96
Shrnutí	98
Klíčové pojmy	98
Otázky a příklady	99
Dodatek: Spekulace	102
Shrnutí dodatku	104
5. Směna, specializace a mezinárodní obchod	105
5.1 Směna a bohatství	105
5.2 Specializace a směna na základě absolutních výhod	106
5.3 Specializace a směna na základě komparativních výhod	109
5.4 Čím jsou dány komparativní výhody	112
5.5 Přínosy z mezinárodního obchodu	114
5.6 Účinky dovozního cla	117
5.7 Účinky dovozní kvóty	119
5.8 Mýty obchodního ochranářství	121

Shrnutí	127
Klíčové pojmy	129
Otázky a příklady	129
6. Nedokonalé trhy, informace a podnikatelé	131
6.1 Dokonalé a nedokonalé trhy	131
6.2 Mezní příjem a cenová tvorba na nedokonalém trhu	135
6.3 Cenová přírážka	138
6.4 Rovnováha firmy na nedokonalém trhu	139
6.5 Monopolistická konkurence	142
6.6 Oligopol	143
6.7 Nedokonalé trhy a informace	146
6.8 Informace a podnikatelé	148
6.9 Podnikatelé a inovace	151
6.10 Podnikatelé a stát	152
Shrnutí	153
Klíčové pojmy	154
Otázky a příklady	154
Dodatek: Cenová diskriminace	157
Shrnutí dodatku	161
Klíčové pojmy dodatku	161
Otázky a příklady k dodatku	162
7. Konkurence a regulace	163
7.1 Otevřené trhy a regulace vstupu na trh	164
7.2 Cech	169
7.3 Antidumpingová politika	172
7.4 Ochrana hospodářské soutěže	178
7.5 Monopol a substitute	184
7.6 Monopol a regulace ceny	187
7.7 Státem vytvořené monopoly	191
7.8 Přirozený monopol	196
7.9 Kdo má zájem na regulaci	200
Shrnutí	201
Klíčové pojmy	202
Otázky a příklady	202
Dodatek 1: Kartelová dohoda	204
Dodatek 2: Vězňovo dilema	211
Shrnutí dodatků	214
Klíčové pojmy dodatků	215
Příklady k dodatkům	215

8. Zásahy státu do cen	216
8.1 Cenový strop (maximální cena)	216
8.2 Spotřební daň	223
8.3 Subvence	228
8.4 Minimální cena a vývozní subvence	230
8.5 Státní intervenční nákupy	233
8.6 Produkční kvóty	235
Shrnutí	237
Klíčové pojmy	238
Otázky a příklady	238
9. Poptávka po výrobních faktorech	241
9.1 Výrobní faktory	241
9.2 Produkční funkce a mezní produkt	242
9.3 Poptávka po výrobním faktoru	244
9.4 Změny poptávky po výrobním faktoru	249
9.5 Volba výrobní techniky a technická substituce	251
Shrnutí	254
Klíčové pojmy	255
Otázky a příklady	255
10. Nabídka výrobního faktoru a renta	258
10.1 Transferová platba a renta	258
10.2 Nabídka a renta na pracovních trzích	259
10.3 Nabídka a renta v krátkém a dlouhém období	262
10.4 Kompenzující mzdové rozdíly	265
10.5 Výrobní faktory s nepružnou nabídkou	266
Shrnutí	267
Klíčové pojmy	267
Otázky a příklady	268
11. Nabídka práce a trh práce	269
11.1 Nabídka práce	269
11.2 Nominální a reálné zvýšení mzdy	273
11.3 Trh práce	275
Shrnutí	280
Klíčové pojmy	280
Otázky	280
Dodatek 1: Indiferenční analýza	281
Dodatek 2: Mezinárodní migrace práce	282
Shrnutí dodatků	285
Otázky k dodatkům	285

12. Nezaměstnanost	287
12.1 Míra nezaměstnanosti	287
12.2 Nezaměstnanost frikční, strukturální a cyklická	288
12.3 Nezaměstnanost dobrovolná a nedobrovolná	293
12.4 Dlouhodobá nezaměstnanost	300
12.5 Vytváření pracovních míst	302
Shrnutí	305
Klíčové pojmy	306
Otázky a příklady	306
13. Kapitál a úrok	308
13.1 Kapitál a investice	308
13.2 Úrok a míra časové preference	312
13.3 Nominální a reálná úroková míra	314
13.4 Nabídka zapůjčitelných fondů (úspory)	316
13.5 Poptávka po zapůjčitelných fondech (investice)	318
13.6 Trh zapůjčitelných fondů (trh kapitálu)	321
13.7 Lidský kapitál	326
Shrnutí	329
Klíčové pojmy	330
Otázky a příklady	330
Dodatek: Mezinárodní pohyby kapitálu	331
Shrnutí dodatku	333
14. Investiční rozhodování	334
14.1 Aktiva	334
14.2 Cena perpetuity	335
14.3 Cena annuity – dnešní hodnota budoucích výnosů	338
14.4 Míra výnosu	341
14.5 Riziko a míra výnosu	344
14.6 Morální hazard	346
Shrnutí	351
Klíčové pojmy	352
Otázky a příklady	352
15. Vlastnictví	355
15.1 Vlastnictví soukromé a veřejné	355
15.2 Oddělení vlastnictví a řízení – problém „pána a správce“	360
15.3 Nepřátelské převzetí	364
15.4 Problém menšinového vlastníka	367
15.5 Družstevní vlastnictví	369
15.6 Zaměstnanecké vlastnictví	371

Shrnutí	372
Klíčové pojmy	373
Otázky	373
16. Externality	375
16.1 Negativní externality	375
16.2 Pozitivní externality	377
16.3 Externalita – porušení práva	378
16.4 Externality a morálka	379
16.5 Soukromá vyjednávání a Coaseho teorém	381
16.6 Vlastnická práva	385
16.7 Transakční náklady	386
Shrnutí	388
Klíčové pojmy	389
Otázky a příklady	389
Dodatek: Převoditelná práva ke znečišťování	391
Klíčové pojmy dodatku	394
17. Volné zdroje, volné statky a veřejné statky	395
17.1 Volné zdroje	395
17.2 Volné statky	400
17.3 Veřejné statky	405
Shrnutí	407
Klíčové pojmy	408
Otázky a příklady	408
18. Veřejná volba	410
18.1 Volba mezi veřejnými a soukromými statky	410
18.2 Racionální neznalost	414
18.3 Zájmové skupiny	416
Shrnutí	420
Klíčové pojmy	421
Otázky	421
19. Domácí produkt	422
19.1 Hrubý a čistý domácí produkt	422
19.2 Nominální a reálný domácí produkt	426
19.3 Domácí produkt jako přidaná hodnota	429
19.4 Agregátní výdaje a domácí produkt	431
19.5 Úspory z HDP	434
19.6 Veřejný sektor	436
19.7 Zahraniční obchod	439

Shrnutí	440
Klíčové pojmy	441
Otázky a příklady	441
Dodatek: Národní produkt	442
Shrnutí dodatku	443
Klíčové pojmy dodatku	443
Otázky k dodatku	443
20. Spotřeba, investice a rovnovážný HDP	444
20.1 Spotřební funkce	444
20.2 Změny spotřební funkce	447
20.3 Plánované investice a rovnovážný HDP	449
20.4 Dúchodotvorný účinek investic	452
Shrnutí	454
Klíčové pojmy	454
Otázky a příklady	455
21. Peníze a poptávka po peněžních zůstatcích	456
21.1 Proč vznikly peníze	456
21.2 Peníze – prostředek směny	458
21.3 Peněžní zůstatky – likvidní aktivum	462
21.4 Transakční a opatnostní zůstatky	466
21.5 Peněžní zůstatky a důchod	468
21.6 Peněžní zůstatky a úroková míra	469
21.7 Nominální a reálné peněžní zůstatky	470
21.8 Poptávka po peněžních zůstatcích	471
Shrnutí	473
Klíčové pojmy	474
Otázky a příklady	474
22. Bankovní soustava, tvorba peněz a trh peněz	475
22.1 Banky s částečnými rezervami a tvorba peněz	475
22.2 Peněžní zásoba a její změny	482
22.3 Rovnováha trhu peněz	483
22.4 Růst peněžní zásoby v krátkém období	486
22.5 Růst peněžní zásoby v dlouhém období	487
Shrnutí	489
Klíčové pojmy	490
Otázky a příklady	490
23. Agregátní poptávka, agregátní nabídka a potenciální produkt	491
23.1 Agregátní poptávka	491

23.2	Agregační nabídka a potenciální produkt	496
23.3	„Šoky“ ze strany poptávky	500
23.4	„Šoky“ ze strany nabídky	503
	Shrnutí	506
	Klíčové pojmy	506
	Otázky a příklady	507
24.	Hospodářský cyklus	508
24.1	Strukturální a cyklické výkyvy	508
24.2	Fáze hospodářského cyklu	509
24.3	Příčiny hospodářských cyklů	511
24.4	Finanční krize	514
24.5	Bankovní panika	516
	Shrnutí	517
	Klíčové pojmy	517
	Otázky	518
	Dodatek: Hospodářská deprese 30. let	518
	Shrnutí dodatku	521
25.	Hospodářský růst	522
25.1	Mýtus poptávky	522
25.2	Hospodářský růst a přírodní zdroje	525
25.3	Akumulace kapitálu	527
25.4	Nové technologie	529
25.5	Velikost trhu	530
25.6	Hospodářský růst a společenský systém	532
	Shrnutí	536
	Klíčové pojmy	537
	Otázky	537
26.	Inflace	538
26.1	Měření inflace	538
26.2	Inflace a přerozdělování	542
26.3	Zamlžení cenových informací	545
26.4	Poptávková inflace	546
26.5	Nákladová inflace	549
26.6	Inflační spirála	552
26.7	Inflační očekávání a setrvačná inflace	553
26.8	Phillipsova křivka a volba mezi inflací a nezaměstnaností	556
26.9	Přirozená míra nezaměstnanosti	559
26.10	Akcelerující inflace	561
	Shrnutí	564

Klíčové pojmy	565
Otázky a příklady	565
27. Měnový kurz	567
27.1 Měnový kurz a měnový trh	567
27.2 Měnový kurz a úroková parita	572
27.3 Teorie parity kupní síly – absolutní verze	573
27.4 Teorie parity kupní síly – relativní verze	576
27.5 Intervence státu do měnového kurzu	577
27.6 Režimy stabilního kurzu	579
Shrnutí	582
Klíčové pojmy	583
Otázky	583
Dodatek: Měnová krize	584
Shrnutí dodatku	589
28. Platební bilance a zahraniční dluh	590
28.1 Platební bilance	590
28.2 Rovnováha platební bilance	594
28.3 Finanční účet platební bilance	596
28.4 Bilance zboží a služeb	597
28.5 Nerovnováha bilance zboží a služeb	602
28.6 Je aktivní bilance zboží a služeb „dobrá věc“?	608
28.7 Zahraniční dluh	609
Shrnutí	612
Klíčové pojmy	613
Otázky	613
29. Veřejné rozpočty a daně	616
29.1 Veřejné rozpočty a státní rozpočet	616
29.2 Byrokracie a bujení státního rozpočtu	619
29.3 Přerozdělování	625
29.4 Daně, šedá ekonomika a Lafferova křivka	630
29.5 Nepřímé daně	633
Shrnutí	635
Klíčové pojmy	635
Otázky a příklady	636
30. Rozpočtové schodky a státní dluh	637
30.1 Fikce „obědu zdarma“	637
30.2 Financování rozpočtového schodku	641
30.3 Rozpočtový schodek, vládní půjčky a státní dluh	642

30.4	Politický cyklus	645
30.5	Strukturální a cyklický schodek státního rozpočtu	647
30.6	Důchodotvorný účinek státních výdajů a efekt vytěsňování	649
	Shrnutí	653
	Klíčové pojmy	654
	Otázky a příklady	654
31.	Měnová politika	656
31.1	Nezávislost centrální banky	656
31.2	Cíle a nástroje měnové politiky	659
31.3	Slučitelnost cílů měnové politiky	660
31.4	Aktivistická měnová politika	663
31.5	Adaptivní očekávání a racionální očekávání	666
31.6	Racionální očekávání a neúčinnost měnové politiky	669
31.7	„Ukotvení“ měnovým kurzem	675
31.8	Pravidlo stálého měnového růstu (měnové cílování)	677
31.9	Inflační cílování	679
31.10	Desinflační politika	683
	Shrnutí	687
	Klíčové pojmy	688
	Otázky a příklady	688
	Slovník základních pojmů	691
	Jmenný rejstřík	707
	Věcný rejstřík	709